

МАРІУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ (УКРАЇНА)
ПОЗНАНСЬКИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ (РЕСПУБЛІКА ПОЛЬЩА)
ТБІЛІСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ІВАНЕ ДЖАВАХІШВІЛІ (ГРУЗІЯ)
КАГУЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ Б.П. ХАЗДЕУ
(РЕСПУБЛІКА МОЛДОВА)
КОМРАТСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ (РЕСПУБЛІКА МОЛДОВА)
ЯНІНСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ (ГРЕЦЬКА РЕСПУБЛІКА)
ГОСПОДАРСЬКА АКАДЕМІЯ ІМЕНІ Д.А. ЦЕНОВА, м. СВІШТОФ (БОЛГАРІЯ)
ДЕПАРТАМЕНТ З ПИТАНЬ ЕКОНОМІКИ МАРІУПОЛЬСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ
ВІДДІЛЕННЯ У м. МАРІУПОЛЬ ДОНЕЦЬКОЇ ТОРГОВО-ПРОМИСЛОВОЇ ПАЛАТИ

ОСОБЛИВОСТІ ІНТЕГРАЦІЇ КРАЇН У СВІТОВИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ ТА ПОЛІТИКО-ПРАВОВИЙ ПРОСТІР

МАТЕРІАЛИ

IV Міжнародної науково-практичної конференції

*присвяченої 20-річчю кафедри економіки та міжнародних економічних відносин
Маріупольського державного університету*

08 грудня 2017 р.

Рекомендовано до друку
Вченою радою економіко-
правового факультету
Маріупольського державного
університету
(протокол № 3 від 20.11.2017 р.)

Маріуполь, 2017

УДК 339.922 (063)

ББК 65.54я431

Особливості інтеграції країн в світовий економічний та політико-правовий простір: Матеріали IV Міжнародної науково-практичної конференції, 08 грудня 2017 р.— Укл.: Марена Т.В., Беззубченко О.А., Мітюшкіна Х.С., Захарова О.В., Ніколенко Т.І., Балабанова Н.В., Омельченко Г.П.; За заг. редакцією д.е.н., проф. Булатової О.В., д.е.н., проф. Чентукова Ю.І. — Маріуполь: МДУ, 2017. — 188 с.

Конференція присвячена проблемам активізації процесу інтеграції країн у світовий економічний та політико-правовий простір. В роботі конференції приймають участь відомі вчені, викладачі, фахівці-практики, аспіранти, магістранти та студенти.

Основні напрями роботи конференції:

- Розвиток інтеграційних процесів в умовах глобального середовища: політико-правовий аспект;
- Розвиток міжрегіональної взаємодії та транскордонного співробітництва в умовах інтеграційних пріоритетів;
- Особливості розвитку зовнішньоекономічних та політичних відносин країн в умовах глобалізації;
- Розвиток міжнародних фінансово-кредитних та валютних відносин в умовах глобалізації та участь країн на світовому фінансовому ринку;
- Інноваційно-інвестиційна діяльність країн у світових координатах розвитку;
- Проблеми міжгалузевої співпраці в умовах глобалізації;
- Забезпечення конкурентоспроможності галузей та регіонів національної економіки;
- Проблеми забезпечення сталого розвитку країн в контексті сучасних світових процесів.

Організаційний комітет конференції ставить перед собою такі задачі:

1. обмін практичними і теоретичними напрацюваннями учасників конференції у сфері вивчення особливостей інтеграції країн у систему світогосподарських зв'язків;
2. розробка напрямів розвитку міжнародних економічних відносин країн світу.

©Автори текстів, 2017 р.
© МДУ, 2017 р.

5. Офіційний сайт статистики Італії. – [Електронний ресурс] – Режим доступу до сайту: <http://www.istat.it/it/prodotti/banche-dati>
6. Торговельно-економічне співробітництво між Україною та Італією [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://italy.mfa.gov.ua/ua/ukraine-it/trade>
7. Україна та Італія: Посольство України в Італійській Республіці. – [Електронний ресурс] – Режим доступу до сайту: <http://italy.mfa.gov.ua/ua/ukraine-it/trade>
8. Organization for Economic Co-operation and Development, OECD [Електронний ресурс] – Режим доступу до сайту: http://www.oecd.org/home/0,2987,en_2649_201185_1_1_1_1_1,00.html
9. World Intellectual Property Indicators - 2011 Edition/ World intellectual property organization – [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.wipo.int/export/sites/www/ipstats/en/wipi/pdf/941_2011_section_a.pdf

БАЛАБАНИЦЬ А.В.,

д.е.н., професор кафедри менеджменту
Маріупольського державного університету
(Україна)

ДОРОШЕВ Д.В.,

ст. викл. кафедри бухгалтерського обліку,
аналізу і комерційної діяльності Гомельського
державного університету імені Ф.Скорини
(Республіка Білорусь)

УКРАЇНСЬКО-БІЛОРУСЬКІ ВІДНОСИНИ У КООРДИНАТАХ «СХІДНОГО ПАРТНЕРСТВА»

Ініціатива «Східне партнерство», що стартувала у травні 2009 р., стала східноєвропейським виміром політики сусідства Європейського Союзу (ЄС). Цей новий інструмент політики ЄС має на меті зміцнення та поглиблення інтеграції між ЄС та країнами Східної Європи та Південного Кавказу (Україна, Молдова, Азербайджан, Вірменія, Грузія, Білорусь), що передбачає двосторонню та багатовимірну співпрацю між країнами.

Розвиток сучасних міжнародних відносин між Україною та Республікою Білорусь здійснюється у площині інтересів цієї європейської ініціативи. Слід підкреслити, що серед зовнішньоекономічних пріоритетів Білорусі особливе місце займає економічне партнерство з Україною, яка в загальній структурі зовнішнього товарообігу Республіки Білорусь посідає третє місце. Республіка Білорусь для України завжди виступала дуже важливим політичним, економічним і соціальним партнером. Це обумовлено не тільки наявністю спільного кордону (1071 км), а в більшій мірі розвиненими двосторонніми зв'язками, що склалися історично між двома народами, близькими за ментальністю, історією та певними цінностями. У двосторонніх українсько-білоруських взаєминах домінує конструктивний підхід, спрямований на розвиток добросусідських, взаємовигідних відносин, яким притаманні стабільність, взаємна зацікавленість у нарощуванні співробітництва. Основними домінантами економічних зв'язків України і Республіки Білорусь є: торгівля товарами та послугами; співробітництво в сфері використання розгалуженої транспортної інфраструктури (автомобільні та залізничні шляхи, торговельний флот і порти України); співпраця у військово-технічній сфері; здійснення науково – практичних заходів щодо подолання наслідків аварії на Чорнобильській АЕС; транскордонне співробітництво; промислова кооперація; створення спільних українсько-білоруських підприємств [1].

Сьогодні в межах нового багатостороннього формату партнерства з ЄС – «Східне партнерство» українсько-білоруські відносини здійснюються в наступних головних сферах інтересів: демократія, належне врядування та стабільність; енергетична безпека; економічна інтеграція та зближення з політиками ЄС; міжлюдські контакти.

Слід відзначити, що співпрацю між Україною та республікою Білорусь за тематичною платформою «Демократія, належне управління і стабільність» не можна назвати простою й однозначною внаслідок обрання країнами власного шляху розвитку для своїх політичних систем. Водночас для кожної країни притаманна власна тактика входження до світових інтеграційних процесів, що орієнтована на поступове входження національних економік до системи світогосподарських зв'язків.

Тематична платформа «Східного партнерства» – «Енергетична безпека» – передбачає поглиблене енергетичне співробітництво країн-партнерів, що спрямовано на вирішення питань щодо розвитку інфраструктури енергетичного сектору, диверсифікації постачань та гармонізації взаємозв'язків у сфері енергетики. Оскільки Україна і Білорусь залишаються ключовими транзитерами російських енергоносіїв до країн ЄС, важливим для обох країн є налагодження спільних дій у цій сфері, які б гарантували їх енергетичну безпеку та посилення транзитних можливостей. Відповідно до існуючої ресурсної та матеріально-технічної бази доцільно активізувати міждержавний діалог для створення ефективної співпраці України з Республікою Білорусь задля створення газотранспортного консорціуму і побудови потужної моделі енергозабезпечення в Східній Європі. Така кооперація дозволить залучити до активної економічної співпраці країни Балтії,

Словаччину та Республіку Польща. Надзвичайно сприятливим регіональним проектом є співпраця в рамках Балто-Чорноморсько-Каспійського регіону з залученням Грузії та Республіки Азербайджан для реалізації торгово-економічної дорожньої карти між Європою та Близьким Сходом. Реалізація подібного проекту дозволить створити “економічний коридор” для транспортування великих обсягів нафтопродуктів з Республіки Азербайджан та Ірану в Європу через українську нафтотранспортну систему. Реалізація цієї стратегії в максимально ефективному об’ємі можлива з використанням нафтопереробних потужностей Республіки Білорусь.

Основним напрямом розбудови українсько-білоруських відносин у рамках «Східного партнерства» є співпраця за тематичною платформою «Економічна інтеграція та зближення з політиками ЄС». Економічне співробітництво країн завжди знаходилося вгорі рейтингу двосторонніх пріоритетів, будучи менш контраверсійною темою в порівнянні з енергетичною або політичною. За даними Державної служби статистики України, серед торговельних партнерів України Республіка Білорусь за підсумками I півріччя 2017 року посіла 2-ге місце серед країн СНД (після Російської Федерації) і 6 місце серед країн світу (після РФ, Німеччини, КНР, Польщі, США).

За I півріччя 2017 р. загальний товарообіг з Республікою Білорусь склав 2072,9 млн. дол. США і збільшився у порівнянні з I півріччям 2016 р. на 365,3 млн. дол. США, або на 21,4%.

Експорт товарів і послуг склав 580,9 млн. дол. США і збільшився по відношенню до I півріччя 2016 р. на 167,8 млн. дол. США, або на 40,6%. Україна постачає до Білорусі, головним чином, обладнання та транспортні засоби, продукцію хімічної промисловості, мінеральні продукти, продукти харчування.

Імпорт товарів і послуг склав 1492,0 млн. дол. США і збільшився по відношенню до I півріччя 2016 р. на 197,5 млн. дол. США, або на 15,3%. Республіка Білорусь постачає в Україну продовольчі товари, чорні і кольорові метали, мінеральні продукти, машини, обладнання і транспортні засоби.

Станом на 1 липня 2017 р. обсяг українських інвестицій в економіку Республіки Білорусь склав 4 485,9 тис.дол. США, зменшившись з початком року на 0,3%. Основний обсяг цих інвестицій було спрямовано до підприємств переробної промисловості – 54,1% та оптової і роздрібною торгівлі – 40,3%.

Республіка Білорусь за цей період інвестувала в економіку України 31 705,2 тис.дол. США, що в порівнянні з початком року збільшилося на 2,9%. Найбільший обсяг інвестицій спрямовано до підприємств у сфері операцій з нерухомим майном – 38,5%, оптової та роздрібною торгівлі – 28,5%, промисловості – 17,1%, фінансової та страхової діяльності – 11,5%. В Україні працює 40 білоруських підприємств, серед яких дочірні компанії лідерів білоруської економіки: «Белнефтехім», «М'ясо- молпром», «МАЗ», «Белкомунмаш».

Розвиток торговельно-економічних відносин між двома країнами безумовно є перспективним, що зумовлене географічною близькістю, високим рівнем науково-технічних зв'язків майже в усіх галузях народного господарства. Для України економічна взаємодія з Республікою Білорусь відкриває широкі можливості щодо експорту *продукції власного виробництва* як до Білорусі, безпосередньо, так і до країн Балтії та Європи завдяки розвиненій транспортній інфраструктурі Білорусі.

Українсько-білоруське партнерство у межах тематичної платформи «Східного партнерства» «Міжлюдські контакти» включає низку напрямів співпраці у галузі культури, освіти, туризму. Гарною практикою у культурній сфері стало проведення спільних виставкових заходів культурно-просвітницького спрямування, презентацій наукових праць та творів українських і білоруських митців, святкування пам'ятних дат в історії обох народів. Показовими спільними проектами є Міжнародний фестиваль мистецтв «Слов'янський базар у Вітебську», Міжрегіональний фестиваль мистецтв «Зорі над Дніпром», Мінський міжнародний кінофестиваль «Листопад», Міжнародний фестиваль хореографічного мистецтва «Сожський хоровод» та ін. Важливе місце у цьому напрямі співробітництва посідають акції вшанування на білоруській землі пам'яті відомих українських діячів (Тараса Шевченка, Лесі Українки, Пилипа Орлика та ін.).

У галузі освіти близько 70 вищих навчальних закладів України співпрацюють з 159 відповідними закладами Республіки Білорусь. У рамках співробітництва до Білорусі відряджалися близько 500 фахівців і студентів для наукової роботи та стажування, читання лекцій, участі у конференціях, довготермінової педагогічної роботи, а також було прийнято понад 200 фахівців і студентів із Республіки Білорусь. За період з 2010 року по 2015 рік 45 громадян Республіки Білорусь українського походження виявили бажання навчатися в Україні в рамках державної «квоти».

Зміцненню культурно-гуманітарного співробітництва між Україною та Республікою Білорусь сприятиме прийнята у цьому році Програма культурного співробітництва на 2017-2021, заходи якої спрямовані на посилення ролі культури як рушійного фактора реформ, на розвиток міжнаціональної толерантності та міжкультурного діалогу.

Таким чином, можна зробити висновок, що для України налагодження двосторонніх відносин із сусідніми країнами, зокрема Білоруссю, в межах нового багатостороннього формату партнерства з ЄС—«Східне партнерство» є пріоритетним напрямком міжнародної політики. Існуюча модель взаємодії між Україною і Республікою Білорусь, в основі якої лежать добросусідські взаємини і співпраця на прагматичних засадах, є продуктивною і перспективною.

Формування українсько-білоруських відносин у площині тематичних платформ «Східного партнерства» забезпечить нову багатосторонню основу для партнерства між країнами з метою сприяння

стабільності та процвітання у їхніх спільних інтересах, зміцнення співпраці для посилення енергетичної безпеки, підтримки соціально-економічної політики, об'єднання ринків і суспільств.

Література:

1. Слишова С.А. Основні доміанти та особливості поглиблення економічних зв'язків між Україною та Республікою Білорусь: Автореферат к. е. н. / 08.10.01. – Київ, 2002. – 22 с.
2. Бенько Н. Перспективи розвитку белорусско-українських отношений на межрегиональном, межгосударственном и международном уровнях [Електронний ресурс] / Н. Бенько – Режим доступу: www.belinstitute.eu/images/doc-pdf/bppf022010ru.pdf
3. Крет Р. Білорусь-Україна оцінка відносин в контексті російського впливу. [Електронний ресурс]. / Р. Крет // – Режим доступу : www.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/slv/2012_14/st44.pdf
4. Плаксенко М. Л. Актуальні питання Українсько-Білоруських відносин у контексті ініціативи ЄС «Східне партнерство» / М. Л. Плаксенко // Стратегічні пріоритети. – 2010. – № 1. – С. 153-158.
5. Торгово-экономическое сотрудничество Украины и Беларуси [Електронний ресурс] / Офіційний сайт Посольства України у Республіці Білорусь. – Режим доступу: <http://www.belarus.mfa.gov.ua/belarus/ua/1243.htm>
6. Мартинюк, В. Українсько-білоруські відносини: перспективи в енергетичному вимірі [Електронний ресурс] / В. Мартинюк. – Режим доступу : <http://www.ucipr.kiev.ua/modules.phpop=modload&name=News&file=article&sid=6032626> 12. Украина и Беларусь могут принять участие в европейском транспортном коридоре [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.government.by/ru/rus_news02062009.h

БРУХ О.О.,

к.е.н., доцент кафедри міжнародних економічних відносин,

ФЕДАК Н.Є.,

студентка групи МЕВ-71

Львівського національного аграрного університету
(Україна)

ПЕРСПЕКТИВИ ПОГЛИБЛЕННЯ ЗОВНІШНЬОТОРГОВЕЛЬНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА УКРАЇНИ ТА ЄС

Сьогодні в умовах глобалізації світової економіки Україна з великим економічним потенціалом не залишається осторонь від світових процесів. Головною метою розвитку України – це бути кращою у сфері зовнішньої торгівлі. Зовнішньоторговельна діяльність є важливою складовою товарного обігу, зовнішньоекономічної діяльності, економічної та зовнішньої безпеки держав. Процес європейської інтеграції України, у тому числі її торговельно- економічні аспекти спричиняють великий інтерес для українського суспільства, держави і науки, та є об'єктом наукових і публіцистичних дискусій. Оскільки проблема має комплексний характер і стратегічне значення для майбутнього української держави, до її вирішення залучена велика кількість вітчизняних вчених, що здійснюють поглиблені дослідження в рамках роботи національних науково-дослідних організацій. У таблиці 2.1 досліджено показники зовнішньої торгівлі України.

Таблиця 1

Показники зовнішньої торгівлі України, 2008–2015 роки

Період	Експорт, млрд. дол.	Імпорт, млрд. дол.	Сальдо, млрд. дол.	ЗТ оборот, млрд. дол.	Індекс покриття імпорту експортом	Експортна квота	Імпортна квота	Імпортна квота
2008	78,8	92,0	-13,2	170,8	0,857	0,438	0,511	0,949
2009	49,3	50,6	-1,3	99,9	0,974	0,421	0,432	0,852
2010	62,1	65,8	-3,7	127,9	0,944	0,455	0,482	0,938
2011	80,9	87,2	-6,3	168,1	0,928	0,496	0,534	1,030
2012	80,9	89,8	-8,9	170,7	0,901	0,460	0,511	0,971
2013	74,8	83,3	-8,5	158,1	0,898	0,408	0,454	0,863
2014	64,1	60,8	3,3	124,9	1,054	0,486	0,461	0,948
2015	46,8	43,0	3,8	89,8	1,088	0,517	0,475	0,991
2015 р. до 2008 р., %	59,4	46,7	-28,7	52,6	126,9	118	92,9	104,4